

Aposel Pita bung xailongdi mala rangua riang hatuminga haringinamdi. Tauxu xailong mugamugangamga li ba, 1 Pita

Namua Pita Bung Xailonginoa

Pita bung xailongga li bungina wa Rom. Niani bung ba, Sisa Nero ung Kristo lipuxing xumana. Lipu hatuminga haringinamdi daxap salak sabanga, baing ina naga, Pita bung mala ranguadi bu haringia hatumingading haringindi xaung bu haulidi bu dili haringina. Bung mala na Yudadi ding ganiding te, bung na lipu hatuminga haringinam longgalo. Bung xailongga li bila niani AD 64.

Haruanga Tuandi

- Haruanga mugamugangam (1:1-2)
- Iti Urana yanoa mana kubolung atin dimoti xaung xap lipudi muli (1:3-12)
- Haringiadi ba dilibu kubolu maringina walingadingia (1:13-5:11)
- Namua bung xailongga li (5:12)
- Haruanga kimuam (5:13-14)

Haruanga Mugamugangam

¹ Nga Pita, nga aposel tela mana Yesu Kristo. Ngasina xailongga li mala nang lipuadi Urana moguang. Ang gawa hataing hataina

mana probinsiadi Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia xaung Bitinia. Ne ang yabaimdi te.
² Waleu sibuna Urana Tibura xabiang muga saing moguang, saing mana Aningong oxatanoa damiang, libuang ba asok asigixinga maxania. Moguang bu asu mana Yesu Kristo haruanganoa, xaung bu sibinoa damiang.

Ngasabu ba Urana kubolung atin dimoti xaung kubolung gamogamu mosiam dingtang dibaxagi sibuna mang.

Walinga Xai Sibuna Ragu Kira Long Xaiya

³ Taiti Toxoratamona kiria Yesu Kristo Tibuna Urana yanoa! Urana usinganganoa sabanga sibuna, saing bila balau sina walinga hauna nakira bungina iti Yesu Kristo mesa mana matiyua. Sina walinga haunua nakira bu tata ragunga mana axadi hau haruangua ba sinadi nakira kimuya.
⁴ Baing sina walinga haunua nakira bu taxp guxamgadi ba sanga ba dibuya, didoa kimbo dahanggalang te. Urana tuxudi nang long xaiya.
⁵ Mana haringinganoa Urana wasa mang, namua na ahatum haringina mana Yesu. Bagula libu bila ba laing sahi xabinga muliam oxatanoa, oxatana ba xauxau ba hatanga masok xaidap subingania. ⁶ Mana alaba gamoimdi diyaha sibuna. Ne maxuna, hatata tubaik xangxana daxap kang, dilibu ayangaim gamoita. ⁷ Tubaikkadi ba disok bu dituba hatumingaim haringindi bu hatanga ba maxuna. Tubaikkadi ba bila yaba tau gol bu sok sigixingang sibuna, ne wa bungingbunginalo te. Baing hatumingaim haringindi axamang sabanga Urana maxania mana gol. Bungina

hatumingaim haringindi didali tubaikkadi ba masup, baing Urana bagula iti yaimdi, saing sina yaya sabangadi nang ralania mana xaidapka ba hatanga Yesu Kristo masok. ⁸ Maxuna, abagu Kristo teguyu, ne muruim sibuna mana. Baing hatata abagu te, ne ahatum haringina mana. Bila balau gamoimdi dibaxagi mana yahangua sanga ba abaxanga namuxinoa te. ⁹ Gamoimdi diyaha namua na axunomia hatumingaim haringina aningonoa. Aningona bing Urana xap kang muli.

¹⁰ Xabinga muli li, waleu Urana lipuxing suxunguxunguamdi dimakasa haringing sibuna, disai xabianga mana, saing dibaxanga mana kubolung atin dimoti bagula ma ranguang. ¹¹ Mana bungina baguba Kristo aningonoa wa maluxu manadi, ba hatanga nadi ba salakkadi Kristo bagula xapdi xaung yaya sabanga bagula xap kimuya mana xaidabidinga. Baing bila balau dituba ba daxabia ba axadi ba bagula disok baru. ¹² Baing Urana hatanga nadi ba oxata dituxu ba haulidi te. Tegu. Dituxu ba dahauliang lipu hatatamdi, bungina dibaxanga mana axadi hatata alungu rangua lipuadi dibaxanga ulek xaiya nang ba, mana Urana Aningonoa ri long xaiya ma haringinganoa. Baing Urana uleginamdi xauna dibo ba daxap xabianga mana axadi ba.

Bing Talibu Kubolu Maringing Sibuna

¹³ Binabu axauxau hatumingaimdi bu atuxu Urana oxatanoa. Amaxania mana kuboluimdi. Ata ragunga sibuna mana Urana kubolung atin dimoti bagula axap mana xaidaba hatanga Yesu

Kristo masok. ¹⁴ Bing awa bila gara haruanga lungunganamdi. Waleu xabiangaim te binabu asu mana kubolu diandi. Ning hatata labu agoxoya muli manadiu tai. ¹⁵ Tegu. Urana wagiang ba bing ina maringing sibuna. Binabu bila balau bing awa maringing sibuna mana kubolu longgalo alibudi xauna. ¹⁶ Namua na Urana Xuanoa harua ba, “Bing awa maringing sibuna, namua na ngamaring sibuna.”✧

¹⁷ Tibuim awagi mana ina Urana naga suxuya lipu taining tainina oxatadingdi. Kubolung suxuyangama hasusu, libu taininau na lipu longgalo. Binabu hatata bungina awa bila lipu long telamdi hawa titia li, bing awa hawa mana, xaung amaxania mana haxangaima. ¹⁸ Namua na axabia ba bungina Urana gimgang muli sangua walinga olang axap rangua mugangaimdi ba, giminakka ba axamang subingam bila gol kimbo silba te. ¹⁹ Tegu. Gimgang muli Kristo sibinia, giminak sabanga sibuna. Kristo matianoa hananianga maringing sibuna, bila sipsip tutubina dahanania mala rangua Urana, xola saxa xaung hataing tela doa te. ²⁰ Urana mogu muga mana titi soginganoa, ne hatanga masok mana xaidap subinganadi li bu hauliang. ²¹ Baing mana Kristo oxatanoa ahatum haringina mana Urana. Iti mesa mana matiyua saing sina yaya sabanga na. Bila balau, binabu ahatum haringina mana Urana saing ata ragunga mana axamang xaidi bagula libudi mang.

²² Ang gasu mana haruanga maxunama. Bila

✧ **1:16** Lipu Hananiangam Oxatanoa (Wok Pris) 11:44-45, 19:2, 20:7

balau adamiang asok sigixinga. Binabu murungaim sibuna mana riaim hatuminga haringinamdi, hatumingaim luwa te. Baing ina naga, bing alibu tubu sibuna xaung muruim sibuna mana hatumingaim longgalo. ²³ Alibu bila ba namua na hatata axap walinga hauna mana Urana Xuanoa subingang teguam. Wa baing. Walingaim haunua sok mana axamang tela bagula sup te. Tegu. Sok mana axamang tela bagula wa bungingbunginalo. ²⁴ Namua na Urana Xuanoa harua ba,

“Lipu longgalo bila tatubangdi,
 saing yauyaungading longgalo bila haidanga oxandi.
 Tatubangdi dimutuxu saing haidangadi oxadingdi bagula diri,
²⁵ ne Toxoratamona haruanganoa bagula wa bungingbunginalo.”[☆]

Baing haruanganoa bing ulek xaiya naga dibaxanga nang ba.

2

¹ Binabu asauya kubolu diang longgalo, murak longgalo, kubolu mana luwam, xawanga, xaung kubolu yaya hanggalangianganam longgalo. ² Bila gara kambagindi mexuding mana baulingdi suidingdi, bing mexuim mana su aningonigoam, Urana Xuanoa maxunama baing, bu sanga ba atubu, ali haringina mana walinga hauna Urana xap kang muli mana ba.

[☆] 1:25 Aisaya (Aisaia) 40:6-8

³ Namua na atuba Toxoratamona kubolunoa masup, saing axabia ba xai sibuna.

Siang Walingam Xaung Lipudi Urana Mogudi Naina

⁴ Ama rangua Kristo, ina siang walingam. Maxuna, lipudi dihitixiya, ning Urana mogu, saing atina mana. ⁵ Baing ang xauna bila siang walingamdi Urana tongtongia numa aningoningoam manadi. Mana Yesu Kristo oxatanoa, ang Urana lipuxing hananiangamdi atuxu oxatanoa, ahanania kuboluimdi bila hananiangadi mala rangua, daxai maxania. ⁶ Namua na Urana harua Xuania ba,

“Bagu ngarang siang tela Xaxagana Sayon.*

Siangga ba ngamogu, saing atigu mana.

Haringia numua.

Baing lipu gaxarea dahatum haringina mana bagula memeyading te.”[☆]

⁷ Binabu mana ang lipu hatuminga haringinamdi, siangga li xai sibuna. Ne mana lipuadi dahatum haringin te, Urana Xuanoa harua ba,

“Sianga lipu numa tongtongianganamdi dihitixiya bila diana,

sok siang mugamugangam bu haringia numa rubing longgalo.”[☆]

⁸ Baing Xuang tela harua ba,

---

* **2:6** Xaxagana Sayon—Xaxagana Yerusalem wa mana. [☆] **2:6** Aisaya (Aisaia) 28:16 [☆] **2:7** Olaidi (Buk Song) 118:22

“Ina siang tela libu lipudi ditatuaki mana,
ina siang tela libudi xungdi mari mana.”✧

Xungdi mari namua na disu mana Urana Xuanoa te. Ne Urana hau hatumingua muga ba bagula dilibu bila ba.

⁹ Ning ang ba Urana lipuxing mogunganamdi. Ang Xaitamoxi lipuxing hananiangamdi, ang bakbak maringing sibundi, Urana lipuxing sibundi. Asok bila ba bu ahabingia oxata xaidi mana ina wagiang masok sangua labianoa ma luliang xai sibunia. ¹⁰ Muga ang Urana bakbagindi te, ne hatata ang bakbagindi. Muga axap usinganganoa te, ne hatata axap usinganganoa.

¹¹ Riagu mana, yabaim sibuna wa la li te. Awa titia li bila lobudi. Binabu ngaxusungang haringina ba asaha mana sangga murunganoa, bungingbunginalo haunggana aningoimdi. ¹² Liwe mana lipudi daxabia Urana te, bing ahaxa mana kubolu maringindi. Maxuna, duxuang ba lipu kubolu dianamdi, ne alibu kubolu xaidi bu sanga mana dibagudi xaung diti Urana yanoa bungina ma xaidap subingania.

Bing Tawa Hawa Mana Yanamiradi

¹³ Bing awa hawa mana titi yanaming longgalo dimogudi. Bila balau asu mana Toxoratamona king babundi. Awa hawa mana xaitamoxima, ina wa etua mana yanam longgalo, ¹⁴ xaung awa hawa mana gabanadi, ding ba xaitamoxi soxidi ba disina salaga na lipuadi dilibu doa, xaung daharua xai mana lipuadi dilibu xai. ¹⁵ Namua

---

✧ 2:8 Aisaya (Aisaia) 8:14

na Urana muruna mana kubolu xaidi alibudi ba disoxauti haruanga kakahana mana lipuadi toxoding te. ¹⁶ Urana lubang bu ayunga walingaim mugangua. Ne labu abagu walinga hatata awa mana ba bila daxangua mana ayameng kubolu diandi manau tai. Tegu. Awa bila Urana lipuxing oxatanamdi. ¹⁷ Asina yaya na lipu longgalo. Muruim sibuna mana riaim hatuminga haringinam longgalo. Amaxuwa mana Urana. Awa hawa mana xaitamoxi.

¹⁸ Lipu oxata olanggam mana, awa hawa mana lipuxim haringindi saing asina yaya nadi. Adi dilibu xai mang duwa mosiu ba, labu asina yaya nadi ding ganidinggu tai, ne asina yaya na adi yabiding xauna. ¹⁹ Namua na bungina ata Urana murunganoa mugamuga hatumingaimia, ne disina salaga nang namuxing te saing ali haringina mana, bing Urana yaha mang. ²⁰ Ne nabu alibu kubolu diana saing ditahang mana, saing axoxi salaga, bing axap yaya sabanga baru? Ne nabu alibu kubolu xai saing axap salaga axoxi, bing axap yaya sabanga Urana maxania. ²¹ Namua na Urana wagiang mana namua baguba. Kristo xap salaga bu hauliang, hatanga kubolua ba nang, saing king babundi duwa bu asu manadi.

²² “Libu kubolu dian tela te,
saing languanga tela sok suxungunia te.”✧

²³ Bungina didaudau haringina, haxuya haruanga dian tela nadi te. Bungina xap salaga,

---

✧ 2:22 Aisaya (Aisaia) 53:9

harua haruanga haringing tela nadi te. Tegu. Taina Urana rimania, lipua suxuya maringina. ²⁴ Ing sibuna xoxi kubolura diandi sanggania xai balingamia, bu sanga ba talibu kubolu maringindi namua na tamati mana kubolu diandi. Ahatum to: Xap saxadi sanggania bu asok xai. ²⁵ Namua na muga awa bila sip-sipdi dahanggalang, ne hatata agoxoya ma rangua Lipu Sipsip Wasanganama wasa xai mana aningoimdi.

3

Haruanga Ila Rangua Lipu Yaungamdi

¹ Bila balau, ang haing yaungam mana, awa hawa mana ayuaimdi. Alibu bila ba bu nabu teladi dahatum haringina mana Urana Xuanoa te, bing sanga ba ang hainidingdi kuboluimdi daxaidi ma bu duxugia hatumingadingdi. Heku mana axaidi ma haruangaimia, ² namua na bagula dibagu axola mana kubolu diana saing awa hawa mana Urana, binabu bagula duxugia hatumingadingdi. ³ Labu gumangima wa mana yauyaunga sabasabam ing ganinau tai, yauyaunga bila toxoloimdi abuxuyadi, gol hataindi ayayau manadi, xaung imang xaidi asaudi. ⁴ Tegu. Gumangim sibuna bing wa maluxu luimia. Kuboluima awa gamogamu xaringana xaung haruanga mosiu. Yauyaungadi ba disup monga te. Axamang xai sibundi Urana maxania. ⁵ Namua na haing maringing mugauamdi diyayau ding bila ba. Dita rangua mana Urana bagula libu haruangoa,

saing duwa hawa mana ayuadingdi, ⁶ bila Sara libu. Lungu ayuana Ebrahim haruanganoa saing uxu ba lipuxing haringina. Baing ang gawa nanuhangindi, nabu alibu kubolu maringina xaung ayunga maxuwangua xapkanggu tai.

⁷ Bila balau, ang lipu yaungam mana, awa mosiu rangua hainimdi. Ahatumia, sanggadingdi haringingading bila angiadi te. Baing bila balau alibu kuboluadi dahaulidi. Asina yaya nadi namua na angtang lipuadi bagula axap walinga Urana hau haruangua ba sina olang na garandi kimuya. Alibu bila ba bu axamang tela bagula soxauti sabungaimdi te.

Taxap Salaga Bungina Talibu Xai

⁸ Tauna, hatumingagua ma xung bila li. Bing ang longgalo arung ranguang xaung hatuminga taininau, axoxi riaimdi mauxangadingdi, muruim sibuna mana riaim hatuminga haringinamdi, ausingang sibuna, saing atatuang.

⁹ Bungina lipudi dilibu doa mang, bing labu ahaxuya nadiu tai. Bungina daharua diana nang, bing labu ahaxuya nadiu tai. Ning ahaxuya nadi mana axusunga Urana ba sina guxama nadi, namua na Urana wagiang bu asina guxama na teladi. Nabu alibu bila ba, bagula axap guxama rangua xauna. ¹⁰ Namua na Xuanoa harua ba,

“Lipu gaxarea muruna mana walinga
     saing muruna ba bagu xaidap xaidi,
 bing bili mananoa mana harua haruanga diana
     xaung suxungunoa mana haruanga mu-
     rakkama.

- 11 Bing yamu kubolu diandi saing libu kubolu xaidi,
 sai mana gamogamu mosiama saing haxi ba haxa mana.
- 12 Namua na Toxoratamona ta maxandi mana lipu maringindi
 saing ta tangangliandi mana sabungadingdi,
 ning Toxoratamona ramramonoa doa mana adi dilibu kubolu diandi.”✧

13 Nabu ahaxi mana alibu kubolu xaidi, bing gaxarea bagula sina salaga nang? 14 Ning nabu alibu xai saing salaga xapkang, bing xai mang. “Labu amaxuwa manadiu tai, labu ahatum xumanau tai.”✧ 15 Tegu. Maluxu mang bing aiti Kristo ba wa Toxoratamona. Bungingbunginalo axauxau bu bungina lipudi duxusungang ba, “Baruta ata ragunga mana Urana ba hauliang?”, bagula haxuyangua wa ranguang mana xusungangadinga. 16 Ne bungina ahaxuya nadi, ahaxuya mosiu atatuadiu tai. Amaxania mana kuboluima nam hatumingaima suang. Alibu bila ba bu adi daharua diana mana kubolu xaidi alibudi mana namua ataga rangua Kristo, bagula memeyading mana haruangadinga disu olang mang. 17 Namua na nabu Urana murunganoa, bing xai ba axap salaga mana kuboluim xaidi alibudi. Alaba xai sibuna mana axap salaga mana kuboluim diandi alibudi.

18 Ahatumia. Kristo mati bunging taininau mana sisia kubolu diandi. Lipu maringinoa mati mana lipu maringing teguamdi baing. Mati

---

✧ 3:12 Olaidi (Buk Song) 34:12-16 ✧ 3:14 Aisaya (Aisaia) 8:12

bu xap kang mala rangua Urana. Xap salaga sanggania saing mati, ne Urana Aningonoa iti mesa muli saing wa. ¹⁹ Bila balau aningonoa ila baxanga na aningonigo salak yabanamdi. ²⁰ Waleu sibuna mana xaidaba Noa tongtongia wagua, Urana ragu manadi, ne dududing mana haruanganoa. Baing mana waga ba Urana xap lipu unrangindi ing ganina muli, titingadinga bila 8, xapdi muli mana langa. ²¹ Baing langga ba hatanga kubolua axap langga Urana xap kang muli mana ba hatata. Ning kubolua ba sisia sanggaim musudingdi te. Tegu. Hatanga ba axusunga haringina ba Urana libu hatumingaimdi disigixinga. Xap kang muli mana Yesu Kristo mesanganoa muli mana matiyua. ²² Mesa muli saing ila luxu long xaiya saing rung long yayamia Urana rimang rimamo rubinia. Baing Urana uleginamdi, aningonigo xangxana haringingading yading, Kristo dalidi saing hatata duwa hawa mana.

4

Tawa Bing Talibu Urana Murunganoa

¹ Kristo xap salaga sanggania, binabu bila balau aharingiang xauna xaung hatuminga taininau. Namua na lipu gaxarea xap salaga sanggania sup mana kubolu dianoa. ² Baing ina naga, mana walinganoa titia li, su mana kubolu diang titiamdi muliyu te. Tegu. Su mana Urana murunganoa. ³ Namua na muga asu mana kuboluadi lipudi daxabia Urana te dibo ba

dilibudi. Kuboluadi ba alibudi sanga ba. Ngarua mana kuboluadi bila: Ahali mauli mana kubolu musunamdi bila komadi, mana kubolu miaxuama, anung lang haringina duduim mauli, ayamu Urana hanaunaunganoa, xaung asabu mana babudi, kubolua buya buk Urana maxania. ⁴ Baing hatata dihixi mang, namua na asigidi te, bu alibu kubolu kakahanadi ba ranguadi. Binabu diyaxanggang mana haruanga diandi. ⁵ Ne kimuya bagula dibaxanga kuboludinga namuxinoa na Urana, ina ragu ba suxuya lipu gamatandi xaung lipu matiandi. ⁶ Namua naga ulek xaiyua baxanganganoa ila rangua lipuadi dimati ba xauna. Sanggadingdi subingadinga bing mati bila lipu longgalo. Suxuyangadinga naga. Bila balau bu sanga ba aningodingdi duwa bungingbunginalo bila Urana.

⁷ Axamang longgalo subingadinga ma haxek ba. Binabu ahatum xai saing awasa xai mana kuboluimdi, bu sanga ba asabu xai. ⁸ Axamang sabanga sibuna bing ahaxi mana muruim sibuna mang. Namua na lipu gaxarea murung sibuna, hatumia te kubolu diang xumana lipudi dilibudi mana. ⁹ Bing axap riaim hatuminga haringinamdi maluxu'm numaimdi, saing labu ahatidiu tai bungina alibu bila ba. ¹⁰ Urana sina yahangadi nang taining tainina, binabu bila balau ahauli lipu teladi mana yahangadi ba. Bing alibu bila ba bu sanga ba awa lipuadi dituxu oxatadinga xai mana yahanga xangxana Urana sinadi olang na lipuxindi. ¹¹ Nabu lipu tela yahanganoa baxanga haruangua, bing baxanga bila baxanga Urana suxungunoa naga. Nabu lipu

tela yahanganua hauli lipudi, bing haulidi mana haringinga Urana sina na, bu mana axamang longgalo libudi Urana bagula xap yaya sabanga, namua na lipua ba taga rangua Yesu Kristo. Ina naga yanoa sabanga xaung haringinganoa sabanga bungingbunginalo. Maxung sibuna.

Taxap Salaga Namua Na Tawa Kristo Lipuxindi

¹² Riagu mana, labu ahixi mana tubaik salakkama xapkanggu tai. Bola ahatum ba axamang xan tela sibuna? Tegu. ¹³ Bing gamoimdi diyaha ba axap salak taininau bila Kristo xap. Bungina bila ba bing kimuya, bungina Urana hatanga Kristo ralanoa masok, bagula gamoimdi dibaxagi mana yahangua. ¹⁴ Nabu daharua diana mang mana namua ataga rangua Kristo, awa xai, namua na Urana Aningonoa xaung ralanoa wa mang. ¹⁵ Ne amaxania, nam angia tela xap salaga mana ung lipu tela mati, kimbo wa lipu hanaunggam, kimbo libu kubolu diang xangxana, kimbo taina olang maluxu'm lipu teladi haruangadinga. Alaba xai te. ¹⁶ Ne nabu angia tela xap salaga mana namua ina Kristo lipuxinoa, bing labu memeyanau tai. Tegu. Bing iti Urana yanoa, namua na xap Kristo yanoa ba. ¹⁷ Namua na Urana xaidabinoa mana suxuya lipudi, hatata baing. Bagula ungguti oxatanoa makira lipuxindi. Baing nabu kira lipu xaidi taxap suxuyangua muga, bing baraxinta bagula sok mana lipuadi diyamu Urana uleging xaiyua? ¹⁸ Bila Xuanoa harua ba,

“Nabu lipu maringindi duxunumia makasangua
 mana Urana xapdi muli,
 bing baruta mana lipuadi diyamu Urana
 xaung lipu kubolu dianamdi?”[✧]

¹⁹ Baing ina naga, adi daxap salaga sanga mana
 Urana murunganoa, bing dita ding lipuxiding
 tongtongianganama rimania, saing dilibu kubolu
 xaidiyu. Namua na bungingbunginalo ina su
 mana haruanganoa.

5

Haruanga Ila Rangua Sabunga Yanamindi

¹ Tauna, nga haruangagu tela mala ranguang
 sabunga yanamindi. Ngaxusungang haringina
 namua na nga xauna nga sabunga yanaminoa,
 saing ngabagu Kristo xap salaga maxagia.
 Xauna, kimuya bagula nga xauna ngaxap sinak
 xaiyua mana ralanoa bagula hatanga masok.

² Bing awasa xai mana Urana sipsibindi duwa
 rimaimia. Ne heku mana lipudi diyuang ba
 alibu. Ning alibu namua na ang muruim ba
 alibu, bila Urana muruna mana. Mana namua
 atimdi daharing mana sianga, labu alibu tai.
 Tegu. Bing alibu namua na muruim sibuna mana
 oxata li. ³ Xauna, labu aitiang etua mana lipuadi
 Urana tadi rimaimiau tai. Tegu. Bing awa babu
 na Urana sipsibindi bu disu mana kim babundi.

⁴ Baing bungina Lipu Sipsip Wasanganam Muga-
 mugangama owa masok, bagula axap haxuyanga

[✧] **4:18** Runginga Xai (Sindaun) 11:31

xai sibuna bila xaitamoxi muxubinoa, ralanoa bagula sup te.

Haruanga Ila Rangua Lipu Sabungamdi

⁵ Bila balau, ang gananuna mana, awa hawa mana lipu haringindi haruangadinga. Ang longgalo, bing awa hawa mang, asau kubolua ba bila imang. Namua na Urana Xuanoa harua ba,

“Urana xukxugia lipua itina,
ne atin dimoti mana lipua tatuaina.”✧

⁶ Binabu atatuang awa hawa mana Urana rimang haringing sibuna. Baing bagula itiang mana xaidapka mogu ba. ⁷ Baraxing baraxinta libuang ahatum xumana, bing ata rimania, namua na wasa mang.

⁸ Bing awasa xai mana kuboluima saing amaxania. Bixuaima xaungadi yanamidinga haxa mauli bila layon tela xaba, sai mana lipu tela ba xang masup. ⁹ Bing ayamu, ali haringina hatumingaim haringinia, namua na axabia ba riaim hatuminga haringinamdi duwa mana titi longgalo daxap salak taininau bila ba.

¹⁰ Urana lipua atin dimoti buk, saing wangiing ba axap sinaga mana ralang bungingbunginaloama, namua na ataga rangua Kristo. Binabu kimuya, bungina axap salaga gamoita masup, ing sibuna bagula hamaringiang bu asok xai muli, saing bagula haringia hatumingaim haringina, saing libuang ali haringina alulu te.

✧ 5:5 Runginga Xai (Sindaun) 3:34

11 Ing sibuna haringing sibuna bungingbunginalo. Maxung sibuna.

Haruanga Kimuam

12 Riara hatuminga haringinam Sailas hauli nga ba ngabung xailong raxabiana li nang. Ngabagu ba hatum haringing sibuna mana Kristo. Mana haruanga li ngaharingiang, ngabaxanga ba Urana kubolung atin dimoti bing maxung sibuna. Bing ali haringina mana.

13 Mana long sabangga Babilon,* lipu hatuminga haringinamdi Urana mogudi bila moguang ba, ding disina xaidap xai mala ranguang. Garagua Mak xauna sina xaidap xai nang. 14 Atuxu rimaimdi† bu hatanga ba muruim sibuna mang. Ang ataga rangua Kristo, bing Urana kubolung gamogamu mosiam wa ranguang.

---

* **5:13** Lipu xabiangang maringinam xumana daharua ba Pita harua saha bungina harua ba long sabangga Babilon, ne haruanga ba namuxina bing long sabangga Rom. † **5:14** Grik xuana—alibuang. Kubolura xan tela, binabu tabung ba Atuxu rimaimdi.

Urana Xuana
The New Testament and portions of the Old
Testament in the Mato Language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen na sampela hap Oldpela Testamen
long tokples Mato long Niugini

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mato

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-05-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 May 2023 from source files dated 20 May 2023

55f62369-23de-5cfa-956d-f88a05cead65